

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Кафедра монументального і станкового живопису
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
діяльності
І.В. Петрова
(підпис) (ініціали, прізвище)
«26» квітня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.09 Основи композиції та формотворення

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

освітня програма Мистецтво мультимедіа
(назва)

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/за вибором)

мова

викладання українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

І.В.Петрова
(підпис, ініціали, прізвище)

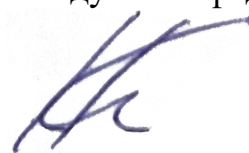
РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
монументального і станкового
живопису

(назва кафедри)

23.04.2024 № 14

Завідувач кафедри

К.В.Косьяненко
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи композиції та формотворення»
(назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» за спеціальністю
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. КДАДПМД
ім. М. Бойчука. 2024. – 14 с.

Розробник(и): М.С. Вайда, старший викладач кафедри МСЖ,
О.П. Богомаз, викладач кафедри МСЖ.

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету _

(підпис)

А.В. Дяченко

(ініціали, прізвище)

25.04.2024

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради
факультету декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 25.04.2024 № 8

Голова НМР факультету

(підпис)

Р.І. Петрук

(ініціали, прізвище)

© Вайда М.С., 2024 рік

© Богомаз О.П., 2024 рік

© КДАДПМД ім. М.Бойчука, 2024 рік

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Електронна адреса https://kdidp.mid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshih-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-monumentalnogo-i-stankovogo-zhyvopysu/	Спеціальність (освітня програма): <u>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</u> (шифр і назва) <u>ОПП Мистецтво мультимедіа</u> (назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	_____ -й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	_____ -й
		Лекції	
		_____ год.	_____ год.
		Практичні, семінарські	
		60 год.	_____ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	_____ год.
		Індивідуальні завдання: _____ год.	
		Вид контролю: поточний, підсумковий.	
		Форма контролю: екзаменаційний перегляд	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: <u>бакалаврський</u> (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))		

2 Мета вивчення навчальної дисципліни¹

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи композиції та формотворення» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.
- СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.
- СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.
- СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
- СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

- ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
- ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
- ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурномистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

---

¹ Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут наводяться визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркових дисциплін наводяться: коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни, формулюються результати навчання та компетентності для конкретного модуля.

4 Очікувані результати навчання²

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання** (6-8 результатів навчання):

1 семестр

1. Правильно підбирати методи та засоби виявлення й відображення графічної пластики композиційного рішення.
2. Вірно користуватися виражальними можливостями композиційних засобів для створення площинних та об'ємно-просторових композицій.
3. Володіння прийомами графічної та пластичної розробки поверхні та її трансформації в об'ємні елементи,
4. Уміння працювати з проектним матеріалом, фактурою, рельєфом, об'ємом.
5. Творче застосування знань щодо особливостей пластичних технологій та професійного застосування їхніх виразних можливостей у мультимедійних творах.
6. Володіти навичками формалістичного мислення, а також його складових: зорового сприйняття, асоціативного мислення, художньої та просторової уяви, почуття матеріалу, володіння мовою художньої виразності.
7. Вміти знаходити виразні композиційні рішення для вирішення визначених завдань
8. Вміти використовувати набуті знання, втілюючи свій задум.

---

² Подається деталізація програмних результатів навчання, визначених відповідною освітньою програмою, для кожного модуля (семестру).

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр 1										
Тема 1. Симетрія.	8		4		4					
Тема 2. Асиметрія.	8		4		4					
Тема 3. Статика.	8		4		4					
Тема 4. Динаміка.	8		4		4					
Тема 5. Ньюанс.	8		4		4					
Тема 6. Контраст.	8		4		4					
Тема 7. Акцент	8		4		4					
Тема 8. Рапорт.	8		4		4					
Тема 9. Фактури.	8		4		4					
Тема 10. Текстури.	16		8		8					
Тема 11. Об'ємно-просторова композиція.	16		8		8					
Тема 12. Поліструктурна композиція.	16		8		8					
Усього годин	120		60		60					
Вид контролю: (залік, екзамен....)										

5.4 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	<p>Тема 1. Симетрія.</p> <p>Симетричність/дзеркальність композиції.</p> <p>Урівноваженість всіх елементів композиції.</p> <p>Діагональна/вертикальна/ горизонтальна симетрія.</p> <p>Завдання: створити симетричну стилізовану біоморфну композицію замкнену у форматі.</p> <p>Формат А-4, матеріали: папір, туш, гуаш.</p> <p>Виконання ахроматичне.</p>	4	
2	<p>Тема 2. Асиметрія.</p> <p>Асиметричність - відсутність симетрії</p> <p>Завдання: створити асиметричну композицію, використавши три основних геометричних форми – трикутник, квадрат, коло. Формат А-4, матеріали: папір, туш, гуаш. Виконання ахроматичне.</p>	4	
3	<p>Тема 3. Статика.</p> <p>Відсутність руху, стабільність, пауза.</p> <p>Збалансованість композиції.</p> <p>Завдання: створити статичну композицію з трьох геометричних форм, використавши лінію, пляму, крапку, площину. Формат А-4, матеріали: папір, туш, гуаш. Виконання ахроматичне.</p>	4	
4	<p>Тема 4. Динаміка.</p> <p>Завдання: створити динамічну композицію із використанням наступних графічних засобів: лінія, пляма, крапка. Формат А-4, матеріали: папір, туш, гуаш. Виконання ахроматичне.</p>	4	
5	<p>Тема 5. Ньюанс.</p> <p>Ньюанс форми, ньюанс кольору, ньюанс фактури, текстури.</p> <p>Ознаки: плавність форм, ліній, градієнтність кольору, наближеність тональних співвідношень, м'якість форм, силуетів, розмитість, пастельність.</p> <p>Завдання: створити хроматичну композицію на задану тему, використавши два кольори і з їх взаємопроникненням, взаємо перетіканням.</p> <p>Формат А-4, матеріали: папір, гуаш. Виконання хроматичне.</p>	4	
6	<p>Тема 6. Контраст.</p>	4	

7	<p>Тема 7. Акцент.</p> <p>Ознаки: виразність на тлі загальної композиції, Виділення, наголос.</p> <p>Завдання: створити хроматичну художню виразну композицію із кольоровим акцентом.</p> <p>Формат А-4, матеріали : папір, гуаш, туш.</p>	4	
8	<p>Тема 8. Рапорт.</p> <p>Ознаки: повторюваність, ритмічність, рівномірність.</p> <p>Завдання: створити чітку, художню виразну рапортну поліхромну композицію, поєднавши між собою 1-2 базових рапортні елементи.</p> <p>Формат А-4, матеріали : папір, гуаш, туш, акрил.</p>	4	
9	<p>Тема 9. Фактури.</p> <p>Характеристики: 1. Шорсткість, 2. Гладкість, 3. Рельєфність.</p> <p>Завдання: створити художню виразну поліфактурну хроматичну композицію, використавши не менше п'яти різних фактур.</p> <p>Формат 40*40 см, матеріали: ДВП(основа), картон, клей, фарби, фактурні пасти, пісок, пінопласт, тирса тощо.</p>	4	
10	<p>Тема 10. Текстури.</p> <p>Види текстур: природні текстури, штучні текстури. Навчитися відтворювати текстури різних природніх матеріалів: каменю, дерева, піску; та створювати різноманітні штучні текстури.</p> <p>Завдання: створити складну багатотекsturну композицію, поєднавши між собою не менше п'яти різних текстур.</p> <p>Формат 40*40 см, матеріали: ДВП(основа), картон, гуаш, олія, поролон.</p>	8	
11	<p>Тема 11. Об'ємно-просторова композиція.</p> <p>Ознаки: тривимірність (ширина, висота, глибина). Осягнути тривимірність, зрозуміти композиційне розташування елементів у просторі.</p> <p>Завдання: створити художню виразну об'ємно-просторову композицію, поєднавши між собою на вибір 3 геометричних форми: куб, кулю, піраміду, конус, циліндр. Підкреслити динамічний, або статичний характер композиції.</p> <p>Формат 40*40*40 см, матеріали: папір, картон, дерево, пінопласт, пінополістерол, фарби тощо.</p>	8	
12	<p>Тема 12. Поліструктурна композиція.</p>	8	

	Завдання: поєднати в одному цілісному творі різні за формою композиційні елементи (засоби), котрі у сукупності покликані візуалізувати (розкрити, показати) багатогранність цілісного твору. Формат 40*40 см, матеріали: ДВП, полотно, фактурні пасти, фарби тощо.		
Усього годин за 1 семестр		60	

5.5 Самостійна робота³

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 1. Симетрія. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
2	Тема 2. Асиметрія. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
3	Тема 3. Статика. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
4	Тема 4. Динаміка. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
5	Тема 5. Ньюанс. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
6	Тема 6. Контраст. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
7	Тема 7. Акцент Самостійне доопрацювання.	4		поточний
8	Тема 8. Рапорт. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
9	Тема 9. Фактури. Самостійне доопрацювання.	4		поточний
10	Тема 10. Текстури. Самостійне доопрацювання.	8		поточний
11	Тема 11. Об'ємно-просторова композиція. Самостійне доопрацювання.	8		поточний
12	Тема 12. Поліструктурна композиція. Самостійне доопрацювання.	8		поточний
Усього годин за 1 семестр		60		

³ Самостійна робота включає години: підготовки до аудиторних занять (лекцій, практичних); опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях; розрахункових (розрахунково-графічних) робіт; індивідуального науково-дослідного завдання; підготовки до контрольних заходів, їх складання студентами заочної форми навчання.

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування⁴

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- демонстрація творчих робіт;
- екзаменаційні перегляди;

7 Форми поточного та підсумкового контролю

Умовний приклад

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	12 x 4 бали = 48 балів	
Перевірка виконання самостійної роботи	12 x 2 балів = 24 балів	
Презентація творчих робіт	28 балів	
Всього	100	

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою проведення семестрового контролю є екзаменаційний перегляд.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 -100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти володіє системними професійними знаннями в повному обсязі. Вміє створювати проектні завдання на основі фундаментальних знань, технічних навиків з попередньо створеного матеріалу, а також власного індивідуального світосприйняття і самовираження. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання.	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

⁴ Містить методи контролю результатів навчання студентів у процесі поточного та семестрового контролів.

			Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам або може бути кращий від них			
82-89	B	Дуже добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми, техніки, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує навчально-практичне або контрольне завдання, відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє самостійно розробляти окремі її види та обирати оптимальний варіант виконання завдання. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним показникам.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74 -81	C	добре	Здобувач вищої освіти володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, виконує всі прийоми, технічні операції, необхідні для виконання даної роботи в межах навчальної програми. Самостійно в повному обсязі виконує завдання відповідно до вимог, які передбачено навчальною програмою. Вміє розробляти окремі її види. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим якісним показникам		добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технічних операцій, необхідних для даної роботи. Самостійно і в цілому правильно планує та виконує навчально-практичне або контрольне завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій). При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виправляє. Результат роботи відповідає якісним показникам.	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	Здобувач вищої освіти з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми і технічні операції, необхідні для даної роботи. Виконує навчально-практичне завдання. Достатньо усвідомлено користується навчальною документацією. Потребує консультації викладача. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат			

			роботи в цілому відповідає якісним показникам.			
35 -59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технічні операції. З частковою допомогою викладача виконує навчально-практичне або контрольне завдання. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.	Низький (рецептив но-продуктив ний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі компоненти професійних знань та виконує окремі елементи навчально-практичного або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам	Низький (рецептив но-продуктив ний)	незадовільно	незараховано

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад екзамену, екзаменаційного перегляду

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Симетрія.	6
Тема 2. Асиметрія.	6
Тема 3. Статика.	6
Тема 4. Динаміка.	6
Тема 5. Ньюанс.	6
Тема 6. Контраст.	6
Тема 7. Акцент	6
Тема 8. Рапорт.	6
Тема 9. Фактури.	6
Тема 10. Текстури.	6
Тема 11. Об'ємно-просторова композиція.	6
Тема 12. Поліструктурна композиція.	6
Всього	72
Екзаменаційний контроль	
Презентація творчих робіт	
Всього	28
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Лінійка, циркуль, рейсфедер, ножиці, ніж канцелярський, клей, ДВП, пінополістерол, папір, фактурні пасти.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁵

1. Стівен Геллер, Сеймур Кваст Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів (Graphic Style: From Victorian to Hipster). К.: ArtHuss, 2019. 296 с.
2. Гевін Емброуз, Найджел Оно-Біллсон Основи. Графічний дизайн 01: Підхід і мова (Basics Graphic Design 01: Approach and Language). К.: ArtHuss, 2019. 192 с.
3. Гевін Емброуз, Ніл Леонард Основи. Графічний дизайн 03: Генерування ідей (Basics Graphic Design 03: Idea Generation). К.: ArtHuss, 2019. 192 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Вища школа, 2002. 191 с.
5. Костенко Т. В. Основи композиції та тривимірного формоутворення: навч.-метод. посіб.: Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.
6. Синєпупова Наталія Композиція: Тотальний контроль. К.: ArtHuss, 2019. 240 с.
7. Жирнов А.Д. Лінійний рисунок: Лекції та практичні завдання з дисципліни «Основи візуального проектування» для студентів спеціальності «Дизайн». К.: НАКККіМ, 2014. 67 с.
8. Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філіпс Основи. Графічний дизайн 04: Нові основи (Graphic Design. The New Basics). К.: ArtHuss, 2020. 262 с.

⁵ Значається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні даної теми.

9. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. К.: Каравела, 2004, 304с.
10. Йоганнес Іттен Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах (Gestaltungs- und Formenlehre. Mein Vorkurs am Bauhaus und später). К.: ArtHuss, 2021. 136 с.
11. Йоганнес Іттен Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва (Kunst der Farbe: subjektives Erleben und objektives Erkennen als Wege zur Kunst. Studienausgabe). К.: ArtHuss, 2022. 96 с.
12. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції : геометричні аспекти художнього формотворення : навч. посіб. для студентів вищих навч. закл.: Київ: Каравела, 2004. 304 с.
13. Хмельовський О., Костукевич С. Графіка й основи графічного мистецтва : навч. посіб. Кн. 1. Луцьк: Луцький держ. технічний ун-т, 2003. 160 с.
14. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення : навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с
15. Яковлев М.І. Композиція + геометрія. К.: Каравела, 2007. 240 с.

10.2. Допоміжна література

1. Altmann Gabriel, Fengxiang Fan Analyses of Script. Properties of Characters and Writing Systems. Berlin, New York. 2008, 169 с.
2. Dabner David The new graphic design : a foundation course in principles and practice. 5th edition. Published by John Wiley & Sons Inc., Hoboken, New Jersey, 2014. 210 с.
3. Cheng Karen Designing type. Yale University Press, 2005. 331 с.
4. Heller Steven Design literacy : understanding graphic design. 2nd ed. Allworth Press, New York, 2004. 465 с.
5. Lupton Ellen Thinking with type. A critical guide for designers, writers, editors & . Princeton architectural press. New York, 2004. 175 с.
6. Felici James The complete manual to typography: A Guide to Setting Perfect Type . 2th edition. Peachpit, Berkeley, 2012. 402 с.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Інститут проблем сучасного мистецтва [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mari.kiev.ua> (Дата звернення: 07.10.23)
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua> (Дата звернення: 07.10.23)
3. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. (Дата звернення: 07.10.23)

Л И С Т**узгодження робочої навчальної програми**з дисципліни _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки _____ за напрямом/спеціальністю _____,
(бакалаврів/магістрів) (шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

_____
(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)			
Випускова кафедра – _____ (назва кафедри)			

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

*Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття*

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

12 Рекомендовані джерела інформації

12.1 Основна література

1 ...

2 ...

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Назва теми заняття, посилання на методичне забезпечення, літературні джерела		
2			
...			
Усього годин за _____ семестр			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

« _____ »

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

_____
(назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
Завідувач кафедри

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

_____
(назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
Завідувач кафедри

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

_____
(назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
Завідувач кафедри

_____
(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток Д
Голові Науково-методичної ради,
проректорові з науково-педагогічної
діяльності

ПОДАННЯ

Прошу включити до порядку денного наступного засідання Науково-методичної ради питання про затвердження таких робочих програм навчальних дисциплін, розроблених кафедрою _____ :

1) з дисципліни _____
(___ кредити), перший (**бакалаврський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____;

2) з дисципліни _____
(___ кредити), другий (**магістерський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____.

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ р.